

ETNOGRAAFIA MUUSEUM

Küsimusleht nr. 82

Pulmadest tänapäeval

Käesolev küsimusleht on mõeldud eelkõige nõukogudeaegsete pulmade kohta. Selle kõrval palume vastavaid andmeid ka nõukogude-eelse perioodi kohta. Eriti on vaja märkida, millal üks või teine komme kadus, millal kujunesid uued. Andmed palume esitada võimalikult mitme pulma kohta, märkides, kuidas oli lugu ühe või teise nähtuse ja kombega ühes, kuidas aga teises pulmas.

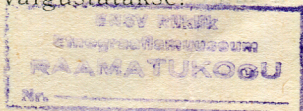
I. ÜLDISELT

Kui kaua enne pulmi saavad vanemad teada noorte abiellumiskavatsusest? Millal määratakse kindlaks pulmapeo (registreerimise, laulatuse) tähtaeg? Kui tavaline on juba registreerimine ilma laulatusega? Millega põhjendatakse laulatuse vajalikkust? Kui pikk on registreerimise-laulatuse vaheaeg? Kui sageli kaasnevad laulatusega ristsed, leer jne.? Tasu suurus kirikuõpetajale? Kas pidulik koosviibimine toimub mõlema sündmuse puhul või on ainult üks pulmapidu?

Mis aastaajal ja nädalapäevadel pulmapidu toimub? Kas langeb pulmapeo päev alati kokku registreerimise- või laulatuspäevaga? Kas pulmapidu toimub pruudi või peigmehe kodus, mõlemate kodus või vanemate pool (kui abielluja ise elab mujal)?

II. PULMAPEO ETTEVALMISTUS

1. Pulmapeo majanduslik külg. Kelle kulul toimub pulm (pruut, peigmees, nende vanemad). Näiteid üldistest kulutustest ja kui suur osa neist kellelegi langes. Milliseid kulusi on teinud kolhoos? Missugused toiduained ja joogid ostetakse? Millised loomad tapetakse? Kas pulmaleib tehakse kodus? Millest ja kuipalju tehakse õlut? Kes abistavad toiduvalmistamisel jm.? Tasu selle eest. Kus korraldatakse pulmalaud (toas, aidas, rehaluses, õues)? Kuidas peorüme ehitakse, valgustatakse?

2. Pulmalaud. Milliseid toite valmistatakse pulmadeks (külm laud, supp, praad, magustoit, tort)? Millised erinevused on toitude osas võrreldes eelsõjaaegse, kolhooside-eelse jne. ajaga? Millises järjekorras serveeritakse? Kust saadakse lauanaõusid?

3. Pulmalised. Mil viisil kutsutakse pulma (kutsekaardiõ, kirja teel, suuliselt)? Millal saadetakse kutsed välja? Pulmaliste üldarv. Kui suur osa neist on sugulastel, töö- ja õpingukaaslastel? Kas kutsutakse kolhoosi või töökoha juhtkonna esindajaid?

III. PULMAPEO KÄIK

1. Pulma algus. Millal ja kuhu kogunevad pulmalised? Milliseid ja kui palju on sõidukeid? Kirjeldage pruutpaari, ämma ja pulmaliste riietust.

2. Pulmarong. Millal esines viimati hobustega pulmarong? Pulmaliste järjekord selles. Kui palju ja millised autod on pulmarongis? Kas on tasuta masinaid kolhoosi poolt? Kes sõidavad pruutpaariga ühes masinas? Järgmistes masinates (vanemad vm.). Kas esineb autode võidusõitu, katseid põgeneda pruudiga? Millised on teesulgemise viisid pulmarongile (nõör, aed, auto risti teel vm.). Kas takistuste juures on kaunistusi, tervitusloosungeid? Kes on teesulgejad? Kas nad varjavad ennast? Kes kõrvaldab takistuse (sulgejad ise, pulmalised)? Millega kostitatakse takistuse tegijaid?

3. Saabumine pulmamajja. Kas esineb sellega seoses kombeid (vaiba mahalaotamine, nooriku autost väljatõstmine, sool-leib jne.)? Kas kontrollitakse pruudi hoolsust (mahavisatud luud jne.)? Kas juuakse terviseviina enne pulmalauda istumist?

4. Tegevus pulmalauas. Kuidas on kaunistatud noorpaari istekohad? Kes istub pruudi (peigmehe) kõrval (ema, isa, ämm, äi jne.)? Kui lauad on eraldi ruumides, siis kuidas paiknevad pulmalised vanuse ja suguluse järgi? Kas kasutatakse nimekaarte? Kes teenindavad pulmalisi? Millal ja missugusid tervituslaule lauldakse (esimese klaasi juures, hiljem)? Kes on peokõnelejad? Sagedasemad motiivid kõnedes (töökuse, üksmeele, laste eest hoolitsemise soovimine, nukrusmotiiv lapsepõlve kaotamise pärast). Milliseid laule lauldakse pulmalauas? Milliseid mänge korraldatakse? Millal esines viimati usuteemalisi kõnesid ja laule?

5. Muusika, tantsud, mängud. Milline on pulmas muusika (puhkpilliorkester, estraadiansambel, akordionid, magnetofon jne.)? Kes on mängijad? Milline on nende repertuaar? Kus tantsitakse (õuel, toas, aidas jne.)? Kuidas on tantsukoht valgustatud (ajutine elektrivalgustus, prožektorid jne.)? Milliseid vanu ja uusi tantse tantsitakse? Milliseid mängu mängitakse (ringmängud, jõu- ja osavusmängud)?

6. Kutsumata külalised. Kuidas neid nimetatakse? Millal nad ilmuvad? Nende tegevus. Millega neid kostitatakse?

7. Kingitused. Loetlege neist tähtsamad, kui võimalik koos hinnaga. Mida kingitakse kollektiivselt ja kui mitme inimese peale? Kui suure osa pulmakulutustest kingitused tasa teevad? Kas kingituspakkides on pudeleid? Millal esines viimati toiduainete kaasatoomist pulma? Mida kingivad kutsumata külalised? Millal ja kuidas antakse kingitused üle? Millal ja kelle poolt pakid avatakse? Kus hoitakse kingitused pulma ajal?

IV. VANADE KOMMETE SÄILIVUS PULMADES

Püüdke selgitada, millal üks või teine vana komme viimati esines üksiku juhusena, millal aga hulgaliselt. Kui mõni komme oli vahepeal kadunud, taaselustus aga viimastel aastatel (ajakirjanduse ja raadio propaganda mõjul), palun ka seda märkida. Kes on need inimesed, kelle initsiatiivil rakendati üht või teist kommet?

1. Kosjad. Kirjeldage neid, eriti isamehe käitumist.

2. Kihlused. Mida nimetatakse kihlusteks? Kuidas see toimub?

3. Pulmategelased. Kas nimetatakse (või nimetab ise) kedagi pulmalistest isameheks, käemeheks, saajanaiseks (kõrvatenaiseks), peiupoisiks, pruuttüdrukuks, kirstupoisiks jne. Milline on nende osa pulmas?

4. Pulmanaljad. Kas esineb noorte töösuse «proovimist», pulmatohtrit (arstimist), vihtlemist, «kurepesa» katusele tegemist, esemete «varastamist» ja «väljaostu», pruudivargust ja -vahetamist jne.

5. Muud kombed. Kas esineb pruudi linutamist (tanutamist), põllepanemist? Kas jagab pruut veimeid (andeid)? Kas korraldatakse rahakorjamist (põllepappimist)? Kas mängitakse «pruudipärja mängu»? Vastava laulu sõnad.

V. KOLHOOSI- JA KOMSOMOLIPULM

Kas on olnud pulmi, mille majandusliku kui ka tehnilise korralduse puhul on pruutpaarist sõltumatult olnud suur osa kollektiivil (brigaad, ametiühing, komsomoliorganisatsioon). Andke taoliste pulmade täpne kirjeldus. Kas on pulmi korraldatud klubides, rahvamajades jne.